

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De negotiatione Religiosis interdicta. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

In qualibet minima causa esse his fratribus interdicitum itave nullus suar Religionis superior possit eis licentiam concedere: colligitur manifeste ex Clem. xxi. de verb. signif. §. proinde, & tradunt omnes. Quod verum habet, dum ij fratres regulari obedientia subiciuntur, secus si ab ea eximuntur ob Episcopatum, vel beneficium assumptum; quia eo casu cum contrectare pecuniam possint, & litibus subortis respondere in iudicio, nulla est causa, ob quam ab hoc munere suscipiendo repellantur; sic Sanch. lib. 6. sum. c. 11. n. 26. cum Cardin. Clem. vnic. n. 5. notab. 7. de testam. ep. ibi Bonifac. n. 64.

17. Et quamvis Man. Rodrig. tom. 3. qq. reg. q. 70. art. 2. ad finem, & clarius art. 3. in fine, & alij relati a Sanch. n. 27. censent Minores executores esse posse testamenti ex Prælati licentia, si distributio inter fratres Minores vel moniales Sanctæ Claræ faciendæ sit, eo quod in hac executione non videantur rationes relatæ in dicta Clem. procedere. At contrarium tenendum omnino est cum Sanch. ibi. Tùm quia Clem. generaliter loquitur abque vlla restrictione. Tùm quia rationes relatæ in dicta Clem. in hoc casu procedunt, si quidem hac occasione cõtractatione, administrationeque pecuniæ involuntur, tum relicta à defuncto fratribus applicando, tum recipiendo quæ ex bonis venditis provenit. Et præterea rationibus reddendis subiciuntur, exponunturque sapè in iudicio se fiteri ad lites subortas decidendas. Non igitur his fratribus executio testamenti etiam in fauorem suorum conuentum facti permittitur. Quod si fratres contra dictam prohibitionem munus executoris suscipiant, & exequantur, valida est eorum susceptio, & executio, dum in iudicio non excipiuntur, sicuti de alijs Religiosis hac officia, suscipiendis abque Prælati licentia diximus. Quia dicta Clem. totum prohibitionem continet, neque ulterius procedit ad actum, irritandum: Sic relatio Federico, & Ludou. Rom. docent Greg. Lopez leg. 2. verbo Frayles tit. 10. p. 6. Matien. lib. 5. recopil. tit. 4. lig. 14. Gloss. n. 4. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 46. n. 14. Sanch. lib. 6. sum. cap. 11. n. 44. & alij apud ipsos.

18. Verum etsi hoc ita sit, permitti debet his fratribus, sicut & alijs Religiosis esse Commissarios ex voluntate testatoris ad condendum testamentum, quia pro hac commissione nulla est eis specialis prohibitio. Neque rationes, quibus nititur Clem. prohibens testamenti executionem in hac commissione procedunt. Siquidem in ea non correctatur pecunia, non venduntur bona, non exiguntur rationes; non litigia passim suboriuntur, sicuti ex testamentorum executione proueniunt. Ob quas rationes idem existimo dicendum de nominatione executorum his fratribus cõmissa, posse inquam cum exequi, sicuti alij Religiosi: Quia nec inuenio pro hac nominatione specialem prohibitionem, neque rationes cõtractationis pecuniæ, & litigij in ea locum habent. Neque obstat posse hos fratres nominare amicum, qui ipsis legata pia in pauperes distribuenda applicet; quia id est per accidens: atque ita sustinet Couarr. cap. tua nos de testam. n. 3. fine, Matien. lib. 5. recopil. tit. 4. leg. 14. Gloss. n. 3. Man. Rodrig. tom. 3. qq. reg. q. 70. art. 2. Sanch. lib. 6. sum. cap. 11. n. 41. De electione pauperum, quibus legata pia distribuenda sunt, quamuis plures Doctores, quos refert Sanch. dict. cap. 11. n. 31. leniant his fratribus interdici; quia testator committens fratribus hanc electionem, cui executores adhaerere debent, videtur eos suæ dispositionis executores facere non immediate, sed medijs executoribus. At probabilis est nullam huius electionis prohibitionem habere; quia hæc electio non est dispositionis testatoris executio, sed conditio, vt dispositio testatoris locum habeat, neque eligens pauperes, cogit executores illis bona distribuere, quod necessarium erat, vt saltem immediate dispositionis testatoris exequeretur, sed executores ex voluntate testatoris coguntur post electionem tanquam conditio: Sic Couarr. cap. tua nos de testam. n. 1. fine. Greg. Lopez leg. 2. verbo Frayles tit. 10. part. 6. Matien. lib. 5. recopil. leg. 14. Gloss. n. tit. 4. Man. Rodrig. tom. 3. qq. reg. q. 70. art. 2. Sanch. plures alios referens lib. 6. sum. c. 11. n. 32. Quoad consilium vero siue ex obligatione ab executoribus testamenti sequendum sit siue non; credo fratribus Minoribus permitti, sicut & alijs Religiosis; quia cõsiliarius non est obligatus rationes distributionis reddere, nec litibus subortis ex distributione respondere, quia non est executor, & tradit Matien. d. leg. 14. Gloss. 1. num. 62.

§. II.

De officio Medici, & Chirurghi.

S V M M A R I V M.

- 1. Officium Medici, & Chirurghi cum incisione vel aduisione est Religiosis prohibitum.
- 2. Proponitur citrà incisionem, vel aduisionem hoc officium Religiosis licere.
- 3. Contrarium tenendum est.

- 4. Religiosus supradictum officium exercens citrà mortis periculum causa pietatis non peccat.
- 5. Quid possit ex Societatis Iesu priuilegijs prestare medicus Religiosus.

1. Non est dubium, officium Chirurghi cum incisione, vel aduisione esse Religiosis prohibitum, vt colligitur ex cap. de Homicidio, vbi deciditur esse irregularem monachum Chirurgia cum incisione veniẽ secuta morte, quamuis summam diligentiam apposuisset in ea euitanda; quia exercebat artem prohibitam. Neque ab ea culpa excusatur, tamen si ex causa pietatis exerceat, vt bene notauit Abbas dict. cap. tua n. 5. Antonin. n. 4. Socin. n. 5. Eandem prohibitionem habent clerici in sacris constituti, vt constat ex cap. sententiam sanguinis ne Clerici, vel Monachi, imò & constituti in Minoribus si beneficium sufficiens ad victum habeant; quia esto his non sit aliquis expressus textus prædictum officium prohibens; at apud Doctores receptum est, interdicitur clericis in sacris, cõferri his beneficijs interdicitur, sicuti docuit Nauar. summ. cap. 2. n. 110. & com. 4. de regul. n. 28. Sanch. lib. 6. sum. cap. 14. n. 14. Emanuel Sà verbo clericus num. 2.

2. Difficultas igitur est, an liceat Religiosis (& idem est de clericis in sacris, vel in Minoribus sufficiens beneficium habentibus) officium Medici, & Chirurghi citrà incisionem, vel aduisionem exercere? Videtur licere; quia citrà incisionem, vel aduisionem nullus est textus, quo huius officij exercitium prohibeatur; imò potius permittitur in cap. ad aures de etate, & qualis, vbi excusatur ab irregularitate Canonicus illud exercens, tamen si infirmus mortuus fuerit, qui certè non excusatur, si opus prohibitum exerceret, quia esset excusatio contra decisionem Textus in cap. tua nos de Homicidio. Neque ex eo quod in cap. non magnopere, & in cap. fin. Ne Clerici, vel Monachi, arceantur supradicti ab studio Medicinæ, quæ ibi vocatur Physica, inferendum est illius exercitium prohiberi. Tùm quia exercitium diuerfum est ab studio. Tùm quia non propter exercitium prohibetur studium, aliàs prohibitum esset legum exercitium, quorum studium eodem modo ibi, ac studium medicinæ prohibetur, sed illarum scientiarum studia clericis, & Religiosis interdicitur, vt studium Theologiæ, & sacrorum Canonum promoueat. Nulla igitur est clericis, & Religiosis de exercitio Medicinæ, & Chirurghi citrà incisionem, & aduisionem prohibitio. Et ita videtur tenere Emanuel Sà verbo clericus n. 20.

3. Cæterum tenenda est communis sententia, huius officij exercitium esse clericis, & Religiosis interdicitum ex cap. Clerici 2. de vita & honest. Clericor. & ex cap. 1. & seqq. Ne Clerici, vel Monachi; quibus textibus generaliter clericis, & monachis interdicitur secularia officia. At hoc officium Medici, & Chirurghi etiam citrà incisionem, & aduisionem nimis secularare est, & statum Religiosum dedecet. Ergo ex hac parte prohibitum censetur, atque ita docent Syluest. verbo medicus quaest. 2. Rosella ibi in fine, Angel. n. 11. Armilla. n. 4. Nauar. c. 15. n. 110. Sanch. lib. 6. sum. cap. 14. n. 18. Hinc soluitur ratio dubitandi. Concedo nullum esse textum, quo exercitium Medicinæ, vel Chirurgiæ citrà incisionem, vel aduisionem prohibeatur specialiter, & expressè nego tamen non esse textum, quo sub generalibus verbis prohibitum non sit. Ad textum in cap. ad aures dic verum esse hoc officium non esse clericis, & Religiosis prohibitum ob periculum mortis, sicuti est prohibitum, cum exercetur per incisionem, vel aduisionem, sed ob indecentiam; eaque de causa non inducit irregularitatem morte sequuta, si debita diligentia apposta est, illam verò inducit, cum per incisionem, vel aduisionem exercetur.

4. Ex his deducitur Religiosum, & sacerdotem à peccato liberari, si hoc officium citrà mortis periculum exerceant causa pietatis, ac proinde gratis circa personas miserabiles, vel cognatas; quia sic exercitium non est officium secularare statum Ecclesiasticum, & Religiosum dedecens, sed potius illi conforme: sic Nauar. Angel. Syluest. Rosell. Armilla loci citati, & Sanch. n. 19. Sà verbo clericus n. 20.

5. Obseruandum tamen est cum eodem Sanch. n. 20. in Societate IESV esse priuilegium à Gregor. XIII. concessum, quodque refertur in compend. priuileg. verbo medicus, Religiosis Societatis IESV medicinæ arte peritis conceditur posse domesticos, & externos mederi ex licentia superioris etiam localis, quando commodè secularis medicus haberi non potest, & dummodo per seipsos aduisionem, vel combustionem non præsentent.

§. III.

De negotiatione Religiosis interdicitur.

S V M M A R I V M.

- 1. Negotiatio propria Religiosis est interdicitur.
- 2. Qualis sit hæc negotiatio.

v 4

3. Inferun

eo tali negotiacione comparato non debere gabellam. Sed verius est oppositum, nam alio non fit ea negotiatio illicita mortaliter, negari non potest aliquando indecentiam continere, vt opinio confiderat Molin. *supra*, & Gutier. *lib. 7. pract. quest. vbi de gabellis, quest. 7. à n. 10.* Ergo ob hanc causam gabella soluenda est, & ita tradit Molin. & Gutier. *locis allegatis.*

8. Quarta difficultas est an sit aliqua causa excusans clericos, & religiosos à supradicta negotiacionis prohibitione, solutioneque gabellae? Respondeo esse solam necessitatē propriæ personæ, & familiæ, quia aliter commodè sustentari non possunt, eo enim casu Pōtētia prohibitio cessat, vt satis probari potest ex Concil. Elibertino, c. 19. permittente in necessitate clericis negociari per se intra provinciam, per alios extra. Non enim lex Ecclesiastica, quæ solū ob decentiam status cōstituta est, rigidius obligare debet, imo non solū ob tuam, tuorumque necessitatem hæc negotiatio permittitur, sed etiā ob necessitatē grauem pupilli, viduæ, alteriusque personæ miserabilis: sic Reginald. *l. 2. sum. lib. 2. c. 21. §. 3. circumsunt.* Torres *tract. de iust. disp. 59. dub. 2. §. commun. sensus*, Molin. *t. 2. de iust. disp. 34. 2. §. 3. ob seruandum*, vbi excusat à peccato religiosus commorantes in Brasilia, neque habentes vnde commodè sustententur, si ibi emanet merces transportandas Alouissip. ibique carius vendendis, dum modo nihil plus mercium, quam ad emendam in Lusitania ad sui sustentationem necessaria mittantur, idem tradit Gutier. *dit. quest. 93. num. 75.*

9. Ad prohibitionem negotiacionis reducere possumus, si clericus in nudinis vel in foro inter mercatores assistat: nō quidem causa emēdi sibi necessaria, sed potius exercēdi inter eos proxenatarum officium Hispanæ cordedores: colligitur ex *cap. cleric. II. Confil. Carthag. 91. disp. sic Petr. Nauat. lib. 2. de restit. c. 2. n. 326. Salas de emp. c. vendit. dub. 2. in fin.* At credo solum esse peccatum mortale quando mediatio esset in contractibus simoniacijs vltarijs, vel alijs illicitis, iuxta doctrinam *Romani 722. incipit Proxena*, vel quando mediatio esset ita frequēs, vt scandalum causeret, statimque Ecclesiasticum grauius de deceret, impediretve obligationibus illius satisfacere.

§. IV.

De fideiussione, & deposito religioso interdictis. **S V M M A R I V M.**

1. Non possunt fideiubere religiosi, nisi de licentia praelati.
2. Fideiussio absque licentia praelati non tenet.
3. Religiosi capaces sunt depositi, at monasterium obligatum non remanet.
4. Praelatus non potest domino non consentiente à subdito depositum remouere.
5. Tenetur praelatus de deposito, si non corrigat subditum depositum expendentem.
6. Deposita factum Ecclesie, vel conuentui, si ob culpam illorum commissum sit, tenentur depositum soluere.
7. Non inuatur Ecclesie aduersus hanc obligationem beneficio restitutionis.
8. Quando censetur depositum fieri Ecclesie, vel praelato.

1. Religiosi fideiubere non possunt nisi de licentia praelati, & maioris partis capituli, iuxta Textum. *in cap. penult. de fideiussione. c. leg. 2. tit. 12. part. 5.* In religione autem vbi capitulum non congregatur, vt in nostra Societate sufficit licentia praelati valent licentiam concedere, vt docet Molin. *t. 2. de iust. disp. 540. post medium vers. Religiosus*, Sanch. *lib. 6. sum. c. 14. n. 38.* Debet autē in fideiussione vtilitas monasterij intervenire, quia est virtualis quedā bonorū religionis alienatio: Sanch. *n. 38.* Ipse tamē praelatus eo casu quo potest alijs fideiubēdi licentiā cōcedere, fideiubere potest, quia potest vti facultatibus, quas subditis cōcedit, ne deterioris cōditionis existat. 2. Quod si religiosus absque legitima praelati licentia fideiubeat, fideiussio non tenet, quia est peculium habeat, cum Superioris voluntati subiectus sit, obligare illud non potest solutioni independentēter à praelati voluntate. Ea quo noranda est differentia fideiussionis religiosi à fideiussione clerici. Nā quāuis fideiussio omnibus prohibeatur, at clericus cū bona habeat propria potest ea solutioni firmiter obligare nulla licentia requisita. Secus verò religiosus, qui proprio caret. Adde clericis non quamlibet fideiussione interdictam esse, sed fideiussionem pro laicis, & in casu non necessario; at religiosus quælibet fideiussio sine licentia praelati interdictur; ac proinde sic facta nulla est: tradunt post alios antiquiores Sylicet. verbo *Excommunicatio* 9. n. 55. *fine*. Greg. Lopez *leg. 2. verbo de los Obispos, tit. 12. part. 5. Azor. t. 1. l. 12. c. 11. q. 2.* Molin. *t. 2. tract. 2. disp. 540. vers. religiosus*, Sanch. *alio relatis, c. 14. n. 41.* Quin 42. docet optimè religiosum extra monasterium de licentia Abbatis existentem fideiubere non posse licitè, nec validè; quia solum potest eos contractus celebrare, qui ad sui sustentationem fuerint necessarii, quales nunquam est fideiussio.

3. Quoad depositum attinet, certū est religiosus illius capaces esse argum. c. 1. *De deposito, c. habetur, l. Regia 3. part. 5. At*

mortaliter peccabit religiosus, si absque consensu saltem præsumpto praelati potentis licentiam concedere, depositum graue accipiat ob contractum initum, & obligationem, quæ propria auctoritate suscipit: sic Molin. *tract. 2. de iust. disp. 525. vers. non solum clericus*, Sanch. *lib. 6. sum. c. 14. n. 27.* Monasterium vero non tenetur de deposito culpa religiosi depositarij amisso, vel deterioris effecto, tametsi ex licentia praelati susceptum sit. Quia licentia solū deseruit, vt licitè religiosus depositum accipiat; non tamē vt inde praelatus, aut monasteriū obligetur. Quinimo etiam si praelatus depositum accipiat, & non monasterium, monasterium obligatum non remanet, quia in subeunda obligatione non consentit, colligitur manifestè ex *cap. grauis de deposito, c. delictum de reg. turis in c. 8.* docuit Lessius *lib. 2. de iust. c. 27. dub. 3. n. 12.* Sanch. *lib. 6. sum. c. 14. n. 29.* Ipse vero religiosus depositarius, cuius culpa depositum amillum, vel deterioratum est, obligatur soluere, si aliquando sit soluendo, vt obligatur si peculium habeat suæ dispositioni relicto, ex quo abique graui incommodo soluere possit. Monasterium vero ex illo deposito perditio, vel deteriorato, si locupletius factum est, ea in parte depositum soluere tenetur. Quia quoad eam partem depositum virtualiter manet; habetur *dicto cap. 1. de deposito, & tradunt Lessius, Sanchez & Molina, supra.*

4. Superest tamen triplex difficultas: Prima, an possit Abbas depositum apud monachum existens auferre; & apud se retinere? Respondeo, non posse nisi domino consentiente, quia illud esse depositum remouere, & vindicare: possit autem interdiciere religioso, ne apud se depositum habeat, sed domino reddat, vel ex illius consensu procuratori tradat Sanch. *lib. 6. cap. 14. num. 3.*

5. Secunda difficultas est: an praelatus videns subditum in obseruatione depositi delinquentem, nec corrigens teneatur de deposito? Aliqui affirmant non teneri, sicut non tenetur restituere confessarius omittens culpabiliter obligare poenitentem ad restitutionem faciendam: quia nec confessarius, nec praelatus sunt cōstituti iudices in aliorum fauorem, sed in fauorem subditorum: ac proinde comparatione suorum subditorum delinquent contra iustitiam: non autem comparatione aliorum. Ergo non tenetur de damno: sic Hostiensis. *cap. grauis de deposito n. 14.* Tabiena verbo *monachus, n. 13.* Verum est hæc sententia sit probabilis, probabiliorē reputo praelatum in dicto casu obligatum esse de deposito: quia ratione officij ab Ecclesia concessi tenetur impedire damna suorum subditorum: sicut tenetur quilibet alius sæcularis gubernaror. At hic omittens culpabiliter impedire damna à suis subditis facta obligatus est restitui. Ergo similiter regularis praelatus. Neque est verum esse constitutum iudicem tantum in fauorem subditorum: nam etiam est constitutus iudex in aliorum fauorem, si æquitas postulauerit: est enim iudex inter partes. Alias si peccati domino depositum non cogeret religiosum reddere, nullam inde obligationem haberet, quod nullatenus est admittendum: cum iudex sit inter partes. Secus dicendum est de confessario, qui solum pro poenitente est iudex constitutus, & ita sustinet Greg. Lopez *leg. 3. Regia, tit. 3. verbo religiosus, part. 5.* Sanch. alio relatis, *lib. 6. sum. c. 14. n. 33.* Insuper posse, & debere praelatum punire subditum in obseruatione depositi delinquentem: sicut cum in alijs obseruationibus delinquit, in comperto est apud omnes, cum nullus sit rextus excimens hoc delictum à praelati punitione. Molina *dicta disp. 525. vers. non solum*: Sanch. *lib. 6. sum. cap. 14. num. 31.*

6. Tertia difficultas est: an depositum factum Ecclesie, vel conuentui teneatur Ecclesia soluere, cum est culpabiliter amillum? Videtur nequaquam teneri, si res immobilis, vel mobilis pretiosa distrahenda est ad illius solutionem, & Ecclesia ex deposito lucrum non sentit: quia cum horum alienatio interdicta Ecclesie, nisi illius vigeat vtilitas, seruaturque solemnitates à iure requisitæ, nequit monasterium accipiens depositum aduersus hoc interdictum obligationem suscipere: sic tradit Abbas, *cap. grauis de deposito, n. 10.* cum Innocentio, & Ioanne Andrea *ibi*: At contrarium tenendum est cum Glossa *eo cap. grauis*, verbo *persona*, & ibi Anton. *num. 5. c. 13. Immo, num. 15. c. 16. Cardin. num. 1. notab. 3. & num. 7. quest. 7. leg. Regia. 7. tit. 3. part. 5.* & ibi Greg. Lopez, Sanchez supradictos referent *lib. 6. sum. cap. 14. n. 33.* colligiturque manifestè ex *dicto cap. grauis*, vbi excusatur Ecclesia ab obligatione soluendi depositum: quia non ipsi, sed singulari personæ commissum fuit. Ergo si Ecclesie commissum esset, cessaret excusatio, & obligatio superueniret. Neque ibi sit vlla distinctio de deposito cedente in vtilitatem Ecclesie, vel in vtilitatem solius deponentis. Ratio vero est, quia ius permittens Ecclesie depositum accipere, non extrahit depositum à sua essentia, & qualitate. At essentia depositi est obligare depositarium in obseruatione illius delinquentem ad satisfactionem exhibendam: Ergo Ecclesia, quæ ex iure permittente depositum accipit, obligata est, si delinquat, satisfacere. Neque obstat, quod ad hanc satisfactionem necessarium aliquando sit rem immobilem, vel mobilem pretiosam distrahere, vt inde excusari possit: quia hæc distractio